

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vez. föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. ::::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 17. szám.

Szombat január 22.

Höfer mai jelentései.

— Az oroszok nagy vereségük után megint csöndesek. —

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Hivatalos jelentés.

Orosz hadszíntér:

A Toporoutznál és Bojánnál 19-ikén szenvedett nagy veszteségek az ellen séget tegnap a hare szüneteltetésére könny-
szerítette.

Itt tehát, miként az északkeleti harevonon valamennyi többi részén is, eltekintve az időközönkint előfordult ágyuhar-
cektől, aránylagos nyugalom volt.

Egy orosz repülőraj áthaladt a Brezanytól délkeletre fekvő területen és bombákat dobott le, amelyek azonban
semmiféle kárt nem okoztak.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Az olasz hadszíntér.

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Hivatalos jelentés.

Olasz hadszíntér:

Tegnap délután a Col di Lana csuesán és lejtőjén levő állásaink két órán át pergő tűz alatt állottak.

San Pausent (Peutelsteintől északra) szintén hevesen lötték.

Az arcvonal többi részén a tüzérségi tevékenység nem haladta meg a rendes mértéket.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A balkáni hadszíntér.

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Hivatalos jelentés.

Délkeleti hadszíntér:

Nevezetesebb esemény nem történt.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német főhadiszállás jelentései.

A nyugati hadszíntér.

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Berlin, január 21.

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Különös esemény nem történt.

A keleti hadszíntér.

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Berlin, január 21.

A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér:

Az arcvonalon Pinsk és Czartoriszk között gyenge orosz osztagok előretörését könnyen visszavertük.

A balkánhadszíntér.

Budapest, január 21. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától). Berlin, január 21.

A nagy főhadiszállás jelenti:

Balkán-hadszíntér:

Semmi ujság.

A legkényesebb kérdés.

— jan. 22.

Senki sem értheti félre Tiszának azt a kijelentését, amely szerint sajnálja, hogy Urmánczy képviselő a magyar nemzet bizonyos sérelmeit az országgyűlésen szóváltotta. Ez a nyilatkozat legtávolabbról sem jelenti azt, mintha Tisza a maga kényelmes szempontjából fogná fel ezt az ügyet és azt venné rossz néven, hogy az ő kényelmét zavarják. Tisza ezt a kérdést a magyar nemzet életérdeke szempontjából itéli meg, mert életérdekeinkről a rettenetes világháborúból győzelmesen kerülünk ki s ezt a mindennél előbbre való nemzeti érdeket hátrányosan érinti mindaz, ami bennünk elkedvetlenedést okozhat és legközelebbi szövetségesünkhöz való bensőséges viszonyunkat lazíthatja, vagy legalább ilyen hatás látszatát keltetheti ellenségeinkben. De világosan kifejezte Tisza, hogy az interpelláció megtételénél még jobban sajnálja és hibáztatja azokat a jelenségeket, amelyek a panaszra okot adtak.

Mostan való helyzetünkben nincs kényesebb kérdés, mint az, hogy miképpen viselkedjünk a hadseregben előforduló olyan esetekkel szemben, amelyek sértik a magyar nemzeti érzést. Ezekért elégtételt nem keresni, ezeket letagadni vagy akár agyonhallgatni és szóltanul elfütni is — tiltja jogosan büszke önértékünk. Viszont azonban ezeket általánosítani, kiélezni, vérferraló hatásuknak magunkat átengedni és aszerint cselekedni — tiltja a háborúhoz, fennmaradásunkhoz és jövőnkhez fűződő legfőbb érdek ápolásának parancsoló kötelessége. Mi tehát a helyes megoldás?

Tisza három dolgot ajánl figyelmünkbe. Az első, hogy óvakodjunk a túlzástól s ne lássunk nemzeti méltóságunk ellen irányuló támadást olyan esetben is, amikor talán csak egyéni hatalmaskodásról, személynek személy ellen való tapintatlan vagy durva magaviseletéről van szó.

A második tanács, hogy ne feledkezzünk meg az illetékes tényezőknél, a legfőbb haduról kezdve s a hadsereg legkifülből vezéreire folytatva végig — a magyar nemzet rendkívül áldozatkészsége és fénves hadierényei iránt tanusított és fénves meleg és teljes elismeréséről. Ez az elismerés afelől nyugtáthat meg minket, hogy sérelmeink nem a hadvezetőség és a hivatalos körök érületéből és intézkedéséből fakadnak és a sajnálatraméltó esetek, ha még oly számosak is, nem alkotnak ellenünk irányuló rendszert.

Tiszának harmadik észrevétele szerint a magyar nemzet oly tündöklő példáját mutatta a vitészségnek s a hazájához, királyához és szövetségeseihez való hűségnek oly súlyos tényezője a világháború kedvező folyásának és oly rendíthetetlen és pótolhatatlan támasza a monarchiának, hogy mindezeknél fogva nem annyira a mi dolgunk mint inkább éppen a hadvezetőségnek elsőrendű kötelessége közös érdekéből godoskodni a mi erőnk és lelkesedésünk ápolásáról, sérelmeink orvoslásáról, a minket jogaink és érdekeink szerint megillető megbecsülésről.

Nem kételkedünk abban, hogy az illetékes körök tudni és teljesíteni fogják

ebben az irányban kötelességeiket s a mi okos türelmünk gyümölesként a legkényesebb kérdés hamarosan lekerül a napirendről.

HIREK.

— **A szabadliceum előadása.** A Torontálmezei Magyar Közművelődési Egyesület nagybeeskereki szabadliceuma vasárnap, január hó 23-ikán d. u. 4 órakor a nagybeeskereki kaszinótársulat nagytermében előadást tart. Az előadás tárgya: Társadalmi és nemzetiségi problémák a háború után. Irta és előadja: Török János kir. járásbíró. Az előadás főbb pontjai: A társadalmi evolúció. — A demokratizmus. — A vallásos eszmék újraéledése és erősödése. — A nemzetiségi kérdés. — A magyar nemzeti állam. Belépődíj nincs.

— **A 43-50 éves népfelkelők felülvizsgálása.** Január 24-ikén és 25-ikén lesz a legutóbbi sorozáson alkalmasoknak talált 43-50 éves népfelkelők felülvizsgálása vegyes bizottság előtt. Január 24-én hétfőn sorozzák az 1872, 1871, 1870, 1869. évi születésűeket, január 25-ikén kedden pedig az 1868, 1867, 1866. és 1865. évben született népfelkelőket. A szemle a régi esküdtőszéki teremben lesz.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Kellner János, a budapesti Kochmeister Frigyes gyógyáru cég volt tulajdonosa, Budapesten hosszabb szenvedés után 77 éves korában meghalt. A megboldogult, aki európai hírű nagystílű kereskedő volt, Nagybeeskereken is sokan ismerték és becsülték s így halálánálunk is széles körben élénk részvételt kelt. Az elhunytban Kellner József volt nagybeeskereki gyógyszerész testvérbátyját gyászolja. Tegnap temették el Budapesten rendkívüli részvét mellett a Kerepesi-úti temetőben levő családi sírboltban.

— **Új kanonok.** A király a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére Ferch Máttyás temesvárbelvárosi plébánost a csanádi székeskapitánus tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki. Ferch Máttyás, aki főiskolai tanulmányait a budapesti tudományegyetem hittudományi karán végezte, 22 év óta teológiai tanár a temesvári hittudományi főiskolán. Ezt az állást, bár 1910-ben Temesvár városa mint kegyur a Belváros plébánosává őt választotta meg, mindmáig megtartotta és a plébánia vezetése mellett a csanádi egyházmegye hittudományi főiskolájának katedráján még most is ő tanítja az egyházjogot és egyház-történelmet.

— **Hősi halál.** Schwarz József nagybeeskereki építőmester, Schwarz János ugyanígy építőmester fia, a tiroli harcúterén megsebesült. Súlyos sebével a weldesi kórházba vitték, ahol másnapra azonban sebébe belehalt. Az elesett hőst a weldesi temetőben helyezték örök nyugalomra katonai díszszel.

— **Beteg és sebesült katonatisztek jelentkezése.** A Nagybeeskereken tartózkodó összes beteg és sebesült katonatiszteknek, tiszthelyetteseknek stb. az állomásparancsnokság rendelete értelmében január hó 24-ikén d. e. fél 12 órakor kell jelentkezni a helybeli állomásparancsnokságnál.

— **2400 korona az ingyentejre.** Dr. Dellimaniés Lajos főispán, kormánybiztos zombori Rónay Béla tízezer koronás jótékony alapítványából 2400 koronát küldött lapunkhoz, hogy azt az ingyentejnek juttassuk. A szép adományt, amely nagyban elő fogja mozdítani a nagybees-

kereki anya- és csecsemővédő bizottság nemes munkálkodását, rendeltetési helyére juttattuk.

— **Torontáli kispapok a harcúteren.** A csanádi papnövédek közül újabban a harcúterre mentek: Kolbusz Miklós és Neurohr Miklós papnövédek. Kolbusz a tekintélyes zombolvai Kolbusz-család gyermeke. Neurohr pedig a Nagykikindán közismert kereskedőnek fia. Mindkettő mint önkéntes szakaszvezető szolgál.

— **Czirbusz Géza jubileumához.** Czirbusz Géza dr. egyetemi tanár, lapunk kiváló munkatársának jubileumáról most az Érdekes Újság is megemlékezik. A legutóbb megjelent számban ugyanis „Egy egyetemi tanár jubileuma” c. alatt közli a jubiláló tanár sikerült képét az íróasztal mellett, amint tipikus széles papírra röjja cikkét s mellette a „Torontáli” fekszik. Az örök fiatal professzort ábrázoló kép alatt a következő sorok méltatják a jubiláns nagy érdemeit: — Dr. Czirbusz Géza egyetemi tanár, a budapesti egyetem tudós geográfia-professzora, most ülte meg tanári működésének negyven éves évfordulóját. Negyven év előtt a kecskeméti r. k. gimnáziumban kezdett tanítani s ma a budapesti egyetem katedrájáról hirdeti érdekes eszméit. A geográfia tanítását új alapokra fektette Czirbusz s az a tudományos meggyőződése, hogy a régi geológizáló földrajz helyett gyakorlati földrajzra kell tanítani az ifjúságot, a földet és a népet egybekapcsolva kell megismertetni. Ez a tudományos felfogása nagy vitára adott alkalmat különösen amikor főmunkája, művelődés geográfiaja (Egyetemes földleírás a művelt közönség számára) megjelent, úgy, hogy vére az angol földrajzi tudományos világ előtt tisztázta ellenfeleivel a mérges vitát. De ellenfeleinek is el kell ismerniük, hogy geográfiaja, mely szerkezeti és művelődés geográfiai szempontból először tárgyalja magyar nyelven a föld leírását, egy eredetien gondolkodó tudós ember alapes munkája. Eszméinek nemesak a katedráról hirdetője, hanem temérdek újságokban védelmezte meg tudományos felfogását. Az a negyven éves munkásság, mely most háta mögött áll, értéke a magyar tudománynak, de nem mult el nyomtalanul a keze alól kikerülő nemzedékben sem és érdekes eszméi már bent vannak az új generáció tudatában.

— **A Temesmegyei tisztikar gyászsa.** Temesvárról írják: Mély gyászsa van Temesvármegye tisztikarának, a megye közönségének. Egyik legderékabb, legtevékenyebb tisztviselő, az igazi magyar fősolgabíró nemes típusú Györy Imre temesrékasi járási fősolgabíró, alig néhány napi szenvedés után tegnapelőtt váratlanul meghalt. Halálával érzékeny veszteség érte Temesvármegvét. Györy három évtizeden keresztül volt népszerű, kedvelt, közigazgatási hatáskörében elsőrendű munkásságu tisztviselője Temesvármegyeének. Halála mély részvétet keltett mindenfelé.

gyógyserum bavit a harcúteren küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb

Állomcsillapító bedörzsölés

hűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. cseibeiben

Dr. Richter-féle

György-Liniment. capsici compos.

György-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K -80, 140, 2--

Előadó gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany országhoz” címszóval Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Pláza I, Elisabethstr. 5. Naponkénti szétküldés.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

A Nordisk Films Compagnie legjobb szenzációja Rita Sacchetto felléptével.

Csak szombat január hó 22-én 2 előadás, délután 5 órakor

zóna-előadás félhellyákkal, 1/29 órakor rendes mozi-hellyákkal

Bemutatásra kerül két Nordisk sláger!

A herceg szeretője. Nagyhatalú dráma a főúri életből merítve, a főszerep. R. Sacchetto.

Uj háborús képek. A falusi szíren. Vigjáték 2 felvonásban. A libapásztor, Bohózat.

Vasárnap 1916. évi január hó 23-án négy előadás

a 3 és 7 órai zóna-előadás félhellyákkal, az 5 és 9 órai rendes mozi-hellyákkal.

A Deutsche Biograf-Gesellschaft utólérhetetlen mesterműve.

Bolygó lelkek. Szociális színmű 4 felv. Rendezte: Illés Jenő. A főszerepet Zelnik Frigyes játssza.

Ham mint generális. Mexikói göte. Rokoni kötelékek. Látványosság. Dráma.

Telefon 330.

LEGUJABB.

— Reggel érkezett távirataink. —

Uj harcok Montenegróban.

Budapest, jan. 22. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Luganói, római, párisi és hágai jelentések szerint monarchiánk és Montenegró közötti tárgyalások a kapitulációról megszakadtak. A harcokat újra fölvetették. Elégedetlen montenegrói csapatok, élükön Martinovics tábornokkal, egyesültek a Skutariban levő szerb csapatokkal.

Budapest, jan. 22. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: A sajtóhadiszállásról jelentik:

A kormányhoz hű csapatok engedelmessétek a kapituláció utasításainak. Crnagore bandák, hegyi törzsek azonban ellenszegülnek. Csapatunk tegnap a Sarguna-völgyben zenekarral élén haladó orosz fáklyásmenetet láttak s kénytelenek voltak közülük ágyuzni.

Görögország védelmi állapotba helyezkedik.

Budapest, jan. 22. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Athénből sürgönyzik:

A görög kormány elrendelte az egész partvidéken a kikötők védelmi állapotba való helyezését, hogy megakadályozza semlegességének további megsértését.

A Persia hajó elsüllyesztése.

Budapest, jan. 22. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Bécsből sürgönyzik:

Külgügyi kormányunk közölte az Unió itteni nagykövetével, hogy a Persia hajó elsüllyesztéséért osztrák-magyar buvárhajó nem felelős.

Hirdetések.

746—2.1

Hirdetmény.

Február hó 15-ikén délelőtt a nagyikindai es. és kir. tartalékkórházban nyilvános ajánlati tárgyalás tartatik, az ezen kórházban lévő betegek és ápoló személyzet ételmezésének vállalkozó által leendő biztosítására.

Német nyelvű hirdetmények több helységben különböző középületeken ki vannak függesztve és ezirányu megkérésre az érdeklődőknek meg is küldetnek.

A részletes feltételek a nagyikindai es. és kir. tartalékkórház számvevő irodájában szóval megtudhatók.

A nagyikindai es. és kir. tartalékkórház kezelőbizottsága.

Csenta község előljáróságától.

1424—1915. szám.

763—3.1

Hirdetmény.

Keresek egy, az adóügyben jártas munkaerőt azonnali felvételre. Fizetése havi 100 korona.

Csenta, 1916 január hó 19-én.

Grandjean Géza jegvző.

Férfiak!

kivétele nélkül minden fajta teit teljesen kipusztít a

Szantéc kenőcs

Nem piszkít, szaga kellemes.

Kapható 1 koronáért minden gyógyszeriarban, drogériában. Ahol nem volna kapható, oda 3 csomagot utánvétellel küld: Auber gyógytár, Mohács.

Azonnali belépésre keres egy a német és szerb nyelvet bíró — idősebb —

egédet

Probst István fia áruháza Torontálszécsány.

Hirdetéseket

jutányos árért közli

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Törvényes védjegy szabadalom.

Jótállás az irtás tökéletes eredményeért.

Reitter Oszkár nagybecskereki fajbaromfi tenyésztőnek találmánya a

Patkánin

fölülmul eddig ismert mindenféle patkányirtó szert, (nem mérge) emberre, állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elég 120—150 patkány biztos kiirtásához.

Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány doboz használandó a teljes kiirtáshoz — kérésére ingyen küldök. Torontálmegyében kizárólag kapható: BERENYI BODOG vaskereskedésében Nagybecskerek. Telefon 2—23.

(247—50.86)

BIZTOS ÉS TÖKÉLETES IRTÁSÉRT JÓTÁLLAS!

TORONTÁGI AGRÁRBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Meghívó.

A Torontái Agrárbank Részvénytársaság

f. évi január hó 30-án délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében tartja

VI. évi rendes közgyűlését

melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívotnak.

Közgyűlési tárgyak:

1. A jegyzőkönyvvezetőnek és két jegyzőkönyvhitelítőnek kijelölései.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése; az 1915. évi zárszámadás előterjesztése és a tiszta nyereség hováfordítása iránti határozathozatal; az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A választmány kiegészítése.

Nagybecskerek, 1916. évi január hó 15. én.

Az igazgatóság.

8. §. A közgyűlésen szavazati joggal az bir, ki részvényeit a szelvényivel együtt legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az intézetnél elismervény mellett letette.

Vagyon.

MÉRLEG-SZÁMGA.

Teher.

Készpénz	70178	12		Részvénytőke	550000	—	
Leszámított váltók	1061314	24		Tartalékalap	29751	91	
Törlesztés és jelzálogkölcsonök	160848	77		Takarékbetétek	683932	80	
Letétek	61000	—		Elhelyezett váltók	403895	50	
Intézeti ház	144048	10		Engedményezett törlesztéses			
Ingatlanok	23411	21		kölcsonök	159228	29	
Értékpapírok	81452	50		Óvadékok	61000	—	
Átmeneti tételek	12280	77		Intézeti házat terhelő jelzálog-			
Folyószámlai követelések	142559	43		kölcson	100000	—	
Áruadósok	216706	89		Fel nem vett osztalékok	1979	—	
Áruk leltár szerint	147265	21		Átmeneti tételek	13863	24	
Adósok	46600	84		Folyószámlai tartozások	107795	62	
Leltár	6000	—	2173666 08	Intézeti ház értékcsökkenési tar-			
				talékalap	4321	44	2115767 80
				1915. évi nyereség			57898 28
			2173666 08				2173666 08

Tartozik.

VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMGA.

Követel.

Kamatok:				Nyereségáthozat 1914. évről	14216	97	
Visszleszámított váltók és jelzálogkölcsonök után	K 54308'65			Kamatok, jutalékok, áruosztályjövödelme, házbérijövödelme, értékpapirkamat (hadikölcson)	181450	62	195667 59
Takarékbetétek után „ 24390 96	78699	61					
Tőkekamatadó	2439	10					
Adók és illetékek	16356	29					
Tisztifizetések és lakberek, felügyelő-bizottsági tagok fizetése, üzleti költségek és házbér	26959	15					
Leírások	8993	72					
Intézeti ház értékcsökkenése	4321	44	137769 31				
1915. évi nyereség			57898 28				
			195667 59				195667 59

Nagybecskerek, 1915. december hó 31-én.

A Torontái Agrárbank Részvénytársaság igazgatósága:

Marion s. k., ig. tag. Uudy s. k., ig. tag. Kéler s. k., ig. tag. Poroszkay s. k., elnök-igazgató. Wattay s. k., vezérigazgató

Megvizsgáltuk, a fő- és mellékönyvekkel megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Nagybecskerek, 1916. évi január 19-én.

A Torontái Agrárbank Részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Tasnódy Endre s. k., fel. biz. tag.

László Miklós s. k., fel. biz. tag.

Kiss István s. k., fel. biz. elnök

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.